

Gert J. Peelen

Voorlopig

Het zou er maar even staan, een tijdelijk onderkomen. Zodra het hoofdgebouw gereed kwam, was het overbodig en zou het weer verdwijnen. Daarom doopte men de noodbarakken 'Provisorium'.

Maar toen in 1972 een stuurs kijkende Juliana het hoofdgebouw opende, werd het einde van het Provisorium nog wat uitgesteld. De vloedgolf van een ontzagwekkend aantal babyboomstudenten maakte iedere overhuifde ruimte op de VU-campus onmisbaar.

Mijn inschrijving in juni 1968 als eerstejaars sociologie vond plaats in het Provisorium – twee aaneengesloten tafels bovenaan de trap herinner ik mij, een formulier, een blauwe balpen aan een touwtje, en niks geen frivoliteiten van een sociale introductie, gratis bier en bal na; zuipen deed je maar thuis bij je eigen pick-up.

Na de zomervakantie van dat jaar waren er de eerste colleges methoden en technieken en statistiek. Maar meer nog dan docent Hans van der Zouwen maakte Adriaan indruk, de factotum van het Provisorium die iedereen – student of medewerker – de huid vol schold die het waagde zijn benen op stoel of tafel te leggen. Maar de normen en waarden vervaagden, en het Provisorium werd zelfs korte tijd bezet. Nog voor het noodgebouw tot een Maagdenhuis der gereformeerden kon worden, liet rector Diepenhorst echter de ME aanrukken om de zaak zonder slag of stoot te ontruimen.

Het Provisorium overleefde, zij het zonder glans of glorie. Lelijk was het, en in welk jaargetijde ook, allesbehalve comfortabel. En vooral nog steeds voorlopig. De blessuretijd duurde langer en langer. Bewoners kwamen en gingen, trendy instituten werden er geopend en weer gesloten, modieuze centra opgericht en weer opgeheven. Pas eind vorig jaar kwam aan de voorlopigheid een einde. Binnen enkele weken ging het Provisorium tegen de vlakte.

Wat rest is een barre woestenij waaruit alleen nog wat machteloos krullend betonijzer herinnert aan zoiets als grondslag en fundament.

Er zal wel iets fraais voor in de plaats komen – de borden met volkomen onbegrijpelijke afkortingen, staan er al – en vast ook iets minder voorlopigs. Wat jammer is. Niets mooiers dan een Provisorium. Alle tijdelijkheid is er in uitgedrukt, uliem symbool van de ware gelovige en de wetenschapper, die beiden onophoudelijk doende zijn de waarheid te achterhalen om haar te vervangen door een betere.

Gelukkig beschikt de Vrije Universiteit over nog een gebouw waarvan de tijdelijkheid en voorlopigheid van de wetenschap in de naam zijn uitgedrukt: het Transitorium, op de hoek van de Van Boechhorstraat en de De Boelelaan en pal naast de kaalslag van het voormalig Provisorium. Het gallicisme 'transitoir' zegt mijn *Van Dale* duidt op iets tijdelijks en voorbijgaands. Maar het kan natuurlijk zijn dat de peetouders met vooruitziende blik destijds die even provisorische maar wezenlijk ándere betekenis voor ogen hadden: 'overslagplaats voor handelswaar'.

Zie voor een historisch overzicht van het Provisorium pagina 6.